

Mozdulatlanok a termésátlagok

A felmelegedés hatása a gabonára

BUDAPEST Két magyar kutató elemzése szerint a korábbinál magasabb átlaghőmérsékleteknek jelentős szerepük van abban, hogy stagnálnak az árpa, a búza, a kukorica és a rozs termésátlagai Magyarországon és az egész régióban – közölte a Magyar Tudományos Akadémia (MTA).

Az MTI-hez eljuttatott közlemény szerint jelenleg az emberiség kalóriaigényének körülbelül felét néhány gabonafajta biztosítja, amelyek közül kulcsszerepet játszik az árpa, a búza, a kukorica és a rozs. E növények jelentős hozamnövekedést mutattak az 1960-as években kezdődött, úgynevezett zöld forradalom során. Azonban, mint írják, a termésátlagok emelkedése a Föld egyes jelentős gabonatermő régióiban megtorpant, vagy egyenesen csökkent mutat.

A klímaváltozás hatásait elemelve a közlemény kitér arra, hogy noha a klímarendszer átalakulása látványos hatással lehet a növényi közösségekre – köztük a gabonák terméseredményeire –, alig találkoznak olyan hosszú idő-sorú elemzésekkel, amelyek lehetőséget nyújtanak a változás perspektívikus áttekintésére. Egy magyarországi és egy dániai kutató viszont ilyen elemzést publikált a Global Change Biology 2017 decemberi számában. *Pinke*

tékben csökkentek. Ezt követően az 1981–2010 közötti időszakban a vegetációs időszaki középhőmérséklet átlagán emelkedése Celsius-fokonként 9,6–14,8 százalékkal csökkentette a négy legfontosabb gabonaféleség terméshozamait. Mint írják, ez az érték globális tekintetben is jelentősnek mondható, és arra utal, hogy a közép-európai gabonatermesztés kiemelkedően ki van téve az éghajlat melegedésének. A vizsgált kilencven év során a csapadékosszgek kombinációja 17–39 százaléklban magyarázta a termés-

Megtorpant a termésátlagok emelkedése

átlagok ingadozását, de ez a mutató az 1981 és 2010 közötti időszakban 33–67 százalékra ugrott.

A két kutató elemzésének egyik következtetése szerint a 20. század második felében lezajlott „zöld forradalom” a klímátörténelem egy kivételesen kedvező időszakában javított a termésátlagokon, amikor a növekvő műtrágya- és kemikáliafelhasználás, valamint a gépesítés és a növény-nemesítés eredményei a mai-nál lényegesen előnyösebb klimatikus feltételekkel páro-

Nem csak nevelőként kell jelen lenni a fiatalok közt

LEITNER VERA

vera.leitner@veszpreminaplo.hu

VEszPRÉM Ha egy fiatal számára hítele a lelki vezető, mert el tudja hinni róla, hogy segíthet neki, akkor igaz, hogy sötétben, de biztonságban haladhat addig, amíg el nem kezd derengeni az irány – véli Darnai János atya, akit Takáts István atyával együtt arról kérdeztünk, mi egy lelki igazgató feladata egy mai kollégiumban.

Kora reggel rövid imával indul a nap a Davidikum kápolnájában, elhangzik néhány bátorító szó, esetleg ének, aztán mindenki indul az iskolába: Padányiba, Vetésibe, Lovassyba, Ipariba, ki hol tanul. – Reggelenre szoktam a kollégistáinknak mondani – biztatva kissé magamat is –, hogy neki lehet úgy futni ennek a napnak, hogy az ember csupán a nehézségeket látja benne: „Jaj, fel kell kelni, kint sötét van, hideg van, dolgozat lesz...” Ha így indulunk neki, akkor ez valóban a jajok napja lesz! Viszont úgy is nekifuthatunk, hogy ezt a napot az Isten szeretete készítette elő számunkra, tehát minden, ami benne történik, azzal az Isten

„Mind a 95

diák előtt nyitva

van az ajtó, és időnként azok kopognak be, akikre nem is gondoltam volna”

Darnai János, a Padányi iskola és a Davidikum lelki igazgatója

ajándékként adni akar valamit nekem, a feladataimom, a találkozásaimon keresztül – mondja Takáts István atya, érseki kancellár, a Davidikum és a Padányi iskola korábbi lelki igazgatója. – Dehátan, iskola után kezdődnek a stúdiumi-bdők, amikor a tanulóhoz vezetőjük a csendes környezetet, a védett időt. Ezután van szabadió, majd vacsora, esti ima, aztán aki tanul, az még visszavonul, aki akar, az tévézik, csocsózik, pingpongozik, udvarol, zajlik az élet, 10-kor takarodó – sorolja Takáts István atya, aki 2006-tól 2016-ig töltötte be a két intézmény lelki igazgatói szerepét. – 2006-ban történt meg a Davidikum Kollégiumban és a Padányi iskolában az a változás, misze-

A Davidikumot Zsolnai Dávid püspök építtette (fent). Takáts István atya 10 éven át tartó lelki igazgatósága alatt sok gyerek nőtt fel (balra, alul). A két intézmény lelki igazgatói feladatait most Darnai János atya látja el (alul)

FOTÓ: NAGY LAJOS

rint az addigi piarista szerzetes helyett – aki egy személyben igazgatta a két intézményt – lett egy világi igazgató és egy lelki igazgató. Szentmisek, imák, lelki vezetés szerepel a feladatok közt, valamint az, hogy folyamatosan a fiatalok, tanárok, szülők, hozzátartozók rendelkezésére álljunk. Ha valaki szeretne megkérni, bér márkolni, akkor az arra történő felkészítés ugyancsak a lelki igazgató feladata és felelőssége. A legényegesebb pedig, hogy megtalálható és megszólítható legyen.

Takáts István atya 10 éven át tartó lelki igazgatósága alatt sok gyerek nőtt fel. – Több fészekalj kirepült az iskolából és a kollégiumból is – mondja nyelve az atya, aki úgy véli, érdekes, felelősségteljes és örömteli munka ez. – A diákok közül az, akinek korábban nem volt ilyen tapasztalata, hogy útmutatásért, beszélgetésért felkeressen, megpróbáljon egy atyát, eleinte csak figyelt, aztán lassan feloldódott az idegenkedő, távolodó tartó hozzáállás. Persze ehhez az is kell, hogy ne csak hivatalos tekintéllyel, nevelő jelleggel legyünk közöttük. Felki-nálunk értékeket: a hitet, egy

NYITOTT MINDEN IGAZI EMBERI ÉRTÉKRE

A Davidikum Római Katolikus Kollégiuma és a Veszprémi Főgyűházmegyeyetetlen katolikus középiskolái kollégiuma, mely egyetemisták számára is biztosított püspök építtette, aki vagyona javát egy Szent Dávidról elnevezendő ház felállítására szánta, ahol az elhagyott árvákat, vagy nyomorral és irrséggel küszködő katolikus családok gyermekeit nevelik katolikus hitben. Az átvétel 1828-ban nyitott ki, ám a XX. század elejére az infláció miatt az ingyenesség ellátásról

ezeket az értékeket hogyan lehetne alkalmazni az életben. Az az igazság, hogy ami benne van, csak azzal tudok élni, és ha mégis valami olyan dologból akarok megélni, amihez kevés, vagy semmi közöm, akkor kudarcra vagyok ítélve – véli János atya. – A lelki vezetés a kiválasztott úton való elinduláshoz szükséges lökötet adja meg. A feltárt problémáknak, kérdéseknek a pályaválasztás csak egy szelete, akárcsak az emberi kapcsolatok; baj van a szobában, baj van az iskolában, ha furcsa a kapcsolatom a családommal, ez mind egy-egy szelet. A sok szeletből áll össze az egész, és ha én egy-egy szeletre adnék választ, akkor legfeljebb jó pszichológus lehetnék, ám nekem abban kell segítenem, hogy a fiatal ennek a kiindulási pontját, orgóját találja meg. Nem tanítok nekik olyat, amit én magam ne tapasztaltam volna meg, s az az igazság, én is úgy indultam el az életbe, hogy memmi kellett a vaksötétbe, és nagyon jó dolog volt az, hogy volt mellettem egy spirituális személy. Ez lennék itt én, akit hívhatunk lelki vezetőnek, lelki igazgatónak. Ha ő ott van, és a fiatal számára hiteles, elhiszi róla, hogy segíthet. Nem állítom, hogy mind a 95 diák hozzám jár, de mind a 95 előtt nyitva van az ajtó, és időnként azok kopognak be, akikre nem is gondoltam volna.

olyan élet- és világlátást, ami nem zárul be ebbe a valóságba, s amiben az örömek, de a fájdalmak és a bánatok is más arcukat mutatják. Mi a világban, de nem a világba bezárva élünk. Lelki vezetőként tudjuk jól, hogy a Jóistennel szövetségben tesszük a dolgunkat, majd ő tudja, hogy a mi tanúságtételünkől mikor és mi fog béremlni a ránk bízott életében.

A két intézmény lelki igazgatói feladatait most Darnai János atya látja el, s mint mondja, munkájában Dobosné Burján Adrienn, a kollégium igazgatója és valamennyi kolléga nagy segítséget jelent. A Davidikumban jelenleg 95 középiskolási diák kapott szállást. – Megérkeznek a kollégiumba úgy, hogy nem tudják, felnevelésként mik legyenek. Ezt a közösséget előtt kimondani nem trendi. A fiatalok azt adták elő magukról, hogy mindenkori határozottan tudja, merre tanul majd tovább. Slágeriskolák, slágerszakok, és aki nem ezeket jelenti, vagy nem tudja, hogy mit szeretne még, az nem menő. Ilyenkor kell felhívni a figyelmeztetést, előbb azt derítsék ki, milyen értékek vannak bennük, és